

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากผลการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานโครงการเยาวชนพลยุติธรรม ทั้งในระดับมหภาค (Macro) ระดับจุลภาค (Micro) เริ่มต้นตั้งแต่การประชุมชี้แจงโครงการแก่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละจังหวัด ซึ่งไม่มีโรงเรียนใดรู้จักโครงการนี้มาก่อน จากนั้นจึงค่อย ๆ ขยายตัววงกว้างเพื่อเผยแพร่กิจกรรม โดยการรวบรวมหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องในจังหวัดละเชิงเทรา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ยุติธรรมจังหวัด เรือนจำจังหวัด ศาล ตำรวจ อัยการ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม และนำเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงานยังหน่วยงาน โดยผู้บริหารและครูในสถานศึกษานั้น ๆ ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

การบูรณาการของหน่วยงานและบุคลากรดังกล่าว ทำให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนและเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการเยาวชนพลยุติธรรม เมื่อการดำเนินแผนงานบรรลุถึงการประกวดระดับประเทศ โครงการเยาวชนพลยุติธรรมก็ได้รับเกียรติอย่างสูงสุด เมื่อพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จพระราชดำเนินเปิดการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 4 “ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน” ในวันที่ 4 กันยายน 2549 ณ อาคารคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี และในโอกาสนี้พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาได้ทอดพระเนตรการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนทั้ง 12 โรงเรียนของโครงการเยาวชนพลยุติธรรมที่ห้อง Meeting Room 4-6 ทำให้โครงการเยาวชนพลยุติธรรมเป็นที่รู้จักของหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างแพร่หลาย

หลังจากการจัดงานระดับประเทศดังกล่าว โครงการฯ ได้รวบรวมผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กและเยาวชนและด้านกระบวนการยุติธรรม ร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อสัมมนา/วิพากษ์เพื่อหารูปแบบและแนวทางจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่างๆ มีผู้สนใจรับฟังและร่วมวิพากษ์เป็นจำนวนมาก จากการสัมมนาฯ ดังกล่าวสรุปได้ว่ารูปแบบ

ที่เหมาะสม คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทัศนคติ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริตและความยุติธรรม ซึ่งเหมาะกับเด็กเล็ก ส่วนกิจกรรมที่เน้นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ส่งเสริมการให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย เหมาะกับเด็กโต เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชนและป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งสร้างเสริมเครือข่ายป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน ช่วงชั้นที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมนี้ควรเน้นเป็นพิเศษในช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างยั่งยืน และเหมาะสมสำหรับเด็กทุกช่วงอายุ

จากผลการดำเนินงาน โครงการเยาวชนพลยุติธรรมดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถประกาศได้ว่า **“โครงการเยาวชนพลยุติธรรมประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมอย่างมาก”** เนื่องจากเป็นโครงการที่ให้ประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนและสังคมโดยรวม จึงจำเป็นต้องสานต่อหรือขยายผลการดำเนินงานและพัฒนาการ โครงการให้เป็นโครงการแห่งชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการเยาวชนพลยุติธรรมตลอดช่วงระยะเวลา 1 ปี การศึกษาที่ผ่านมา 2549 คณะที่ปรึกษาโครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้ประสบกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลายประการ จากประสบการณ์เหล่านี้ คณะที่ปรึกษาโครงการฯ จึงให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาโครงการและต่อยอดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

การพัฒนาอีกรูปแบบกิจกรรม

การพัฒนาอีกรูปแบบกิจกรรมนั้น ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในโรงเรียนและบ้าน ดังนั้นรูปแบบของกิจกรรมจึงควรเจาะลึกถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน และครอบครัว ด้วยการนำหลักการทางกระบวนการยุติธรรมเป็นตัวแก้ไขปัญหา เช่น การแก้ไขปัญหาเด็กติ๊กกันด้วยกิจกรรมใกล้เคียงข้อพิพาทในโรงเรียน เป็นต้น และการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่ไป ดังคำกล่าวที่ว่า “เป็นคนเก่ง และเป็นคนดี”

การพัฒนาด้านการประกวดกิจกรรม

การประกวดกิจกรรมควรจัดให้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน แต่ไม่ใช่หลักสำคัญในการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้สึกที่ดีไม่มุ่งการแข่งขันเพียงอย่างเดียว สำหรับการแบ่งช่วงของการให้คะแนนควรแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) ช่วงเก็บคะแนน 70 เปอร์เซ็นต์ จะเป็นการให้คะแนนจากความตั้งใจและการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน 2) ช่วงเก็บคะแนนจากการประกวดบนเวที 30 เปอร์เซ็นต์ โดยอาจเป็นคะแนนจากความสามารถในการถ่ายทอดกิจกรรม และความสวยงามในการนำเสนอกิจกรรม

การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

ควรจัดทำเป็นคู่มือในการดำเนินกิจกรรมเป็นรูปเล่มที่ชัดเจน สมบูรณ์ กระชับ สามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการดังกล่าวมีรูปแบบ วัตถุประสงค์อย่างไร และการประชาสัมพันธ์ควรมีการกระจายและให้โครงการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพราะถ้าโครงการฯ เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปแล้ว จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป

การพัฒนาด้านความร่วมมือ

การบูรณาการหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานด้านกระทรวงศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นองค์กรหลักในการสนับสนุนและทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน โดยการสร้างองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายเบื้องต้นแก่เด็กและเยาวชนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

